

«ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΑΠΑΤΗΣ / ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ»

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΣΤ΄ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΒΩΛΟΣ»

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ : ΧΑΡΙΤΟΥ ΣΤΕΛΛΑ

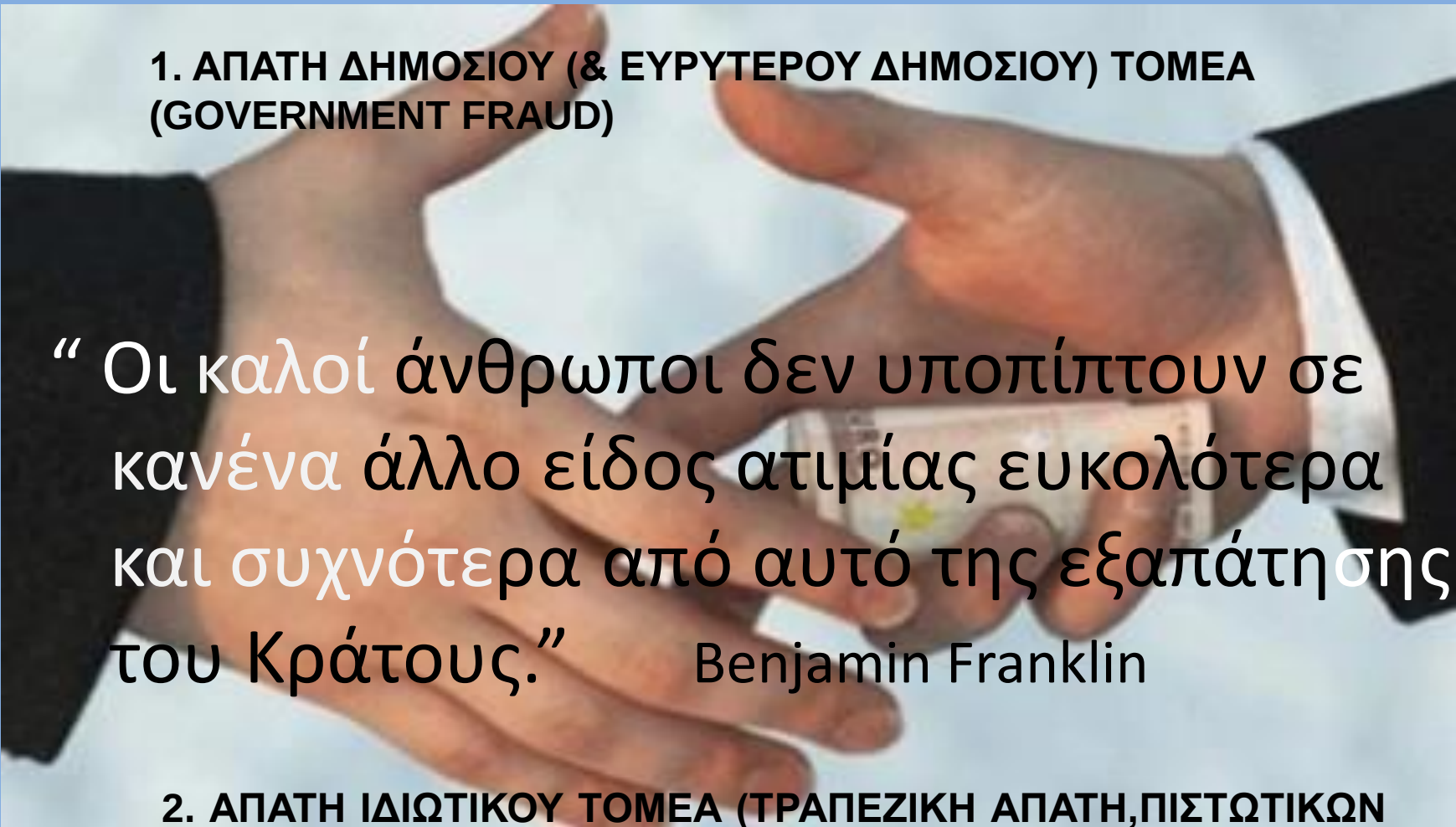

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ – ΣΚΟΠΟΣ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ

- Σκοπείται:
- Εξοικείωση υπαλλήλων με έννοια και αίτια απάτης
- Να μάθουν να αναγνωρίζουν/αξιολογούν δείκτες
- Να γνωρίσουν τρόπους ανάπτυξης πολιτικής Αντι-Διαφθοράς στο Δημόσιο Τομέα

ΔΥΟ ΜΕΓΑΛΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΠΑΤΗΣ

1. ΑΠΑΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ (& ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ) ΤΟΜΕΑ (GOVERNMENT FRAUD)

“Οι καλοί άνθρωποι δεν υποπίπτουν σε κανένα άλλο είδος ατιμίας ευκολότερα και συχνότερα από αυτό της εξαπάτησης του Κράτους.” Benjamin Franklin

2. ΑΠΑΤΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΑΠΑΤΗ, ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ, ΚΛΟΠΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ, ΚΛΠ)

Ορισμός «Ομπρέλα» για την Απάτη

- «Κάθε μέσο που η ανθρώπινη εφευρετικότητα μπορεί να επινοήσει και στο οποίο καταφεύγει ένα άτομο προκειμένου να αποκτήσει ένα πλεονέκτημα σε βάρος άλλου διά της διαστρέβλωσης ή απόκρυψης της αλήθειας. Η απάτη περιλαμβάνει κάθε κόλπο, απατηλό μέσο, αιφνιδιασμό ή αποδιοργανωτική κίνηση και κάθε μη νόμιμο τρόπο με τον οποίο κάποιος άλλος παραπλανάται»

Υπάρχει μια λεπτή κόκκινη γραμμή (διαφορά) μεταξύ ΑΠΑΤΗΣ & ΛΑΘΟΥΣ.....

ΑΥΤΗ Η ΓΡΑΜΜΗ ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΟΘΕΣΗ!

Οι τρεις πυλώνες που περιλαμβάνει η έννοια της Απάτης

- Κακή χρήση ή/και Κατάχρηση Περιουσιακών Στοιχείων του Δημοσίου.
 - Παράνομη χρήση υλικών, οχημάτων του δημοσίου για αλλότριο σκοπό)
 - Διαφθορά (Corruption)
 - Υπηρεσιακά Εγκλήματα του Ελλ.Π.Κ: Δωροδοκία, υπεξαίρεση κλπ)
 - Απατηλές Αναφορές & Δηλώσεις (“Cooking of Books”)
 - «Πείραγμα» οικονομικών /λογιστικών καταστάσεων
- ...ΑΡΑ Η ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΕΜΠΕΡΙΕΧΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

- Η διαφθορά θεωρούνταν για πολλά χρόνια μία έννοια σταθερώς συσχετιζόμενη με αντιδημοκρατικά και αυταρχικά καθεστώτα, ενώ, στις δημοκρατίες αντιμετωπίζονταν, σαν μικρής σημασίας και τυχαία δυσλειτουργία. Ωστόσο, οι διαστάσεις που το εν λόγω φαινόμενο έλαβε και συνεχίζει να λαμβάνει με αυξητικό τρόπο τα τελευταία χρόνια στην χώρα μας έχουν, αναμφισβήτητα, ριζικά αντιστρέψει αυτή την αντίληψη περί της εν λόγω έννοιας.
- Η διαφθορά γίνεται πλέον εξόφθαλμα «ορατή», δεν είναι απλό και τυχαίο, πρόσκαιρο γεγονός αλλά δυστυχώς τείνει να εξελιχθεί σε μία μόνιμη νοσηρή κατάσταση των ηθών, έχοντας μετατοπιστεί από το υπερεθνικό στο εθνικό ακόμη - ακόμη και στο τοπικό επίπεδο.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

- Ως διαφθορά ορίζεται η κατάχρηση δημόσιου αξιώματος για ίδιο όφελος, το οποίο, συνήθως μπορεί να πάρει τη μορφή χρήματος αλλά και μεροληψίας για την οικογένεια ή φίλους ή και προς όφελος μιας ομάδας συμφερόντων, όπως ενός κόμματος εξουσίας και όχι μόνο, είτε για να την διατηρήσει, είτε για να την αποκτήσει.
- Κατά μια «νεοφιλελεύθερη» άποψη, διαφθορά είναι η δωροδοκία και τα συναφή αδικήματά της, που ασκούν αθέμιτη επιρροή στις εγχώριες και διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

- Οι «εσωτερικές διακρίσεις» της διαφθοράς ίσως να βοηθάνε στις οριοθετήσεις. Η μαύρη διαφθορά, την οποία καταδικάζει απερίφραστα η κοινή γνώμη, η λευκή διαφθορά, που ανέχεται η κοινή γνώμη και η γκρίζα διαφθορά, με την οποία άλλοι συμφωνούν κι άλλοι όχι, συνιστούν ορισμένες μορφές που όμως δεν έχουν τον ίδιο αντίκτυπο σε κάθε χώρα ή και σε κάθε νομικό σύστημα.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

- Σε νομοθετικό επίπεδο, ο ορισμός της διαφθοράς φαίνεται να είναι εκείνος που έχει δοθεί στο άρθρο 2 της Ευρωπαϊκής Αστικής Σύμβασης κατά της διαφθοράς (Στρασβούργο 1999) και έχει ενταχθεί στην Ελληνική νομοθεσία μέσα από τον Ν.2957/12-11-01 «Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα Αστικού Δικαίου περί διαφθοράς», σύμφωνα με τον οποίο, ως διαφθορά νοείται: κάθε επιδίωξη, προσφορά, παροχή ή αποδοχή, ευθέως ή πλαγίως, μιας παράνομης προμήθειας ή άλλου μη οφειλόμενου οφέλους, η οποία επηρεάζει την ομαλή άσκηση ενός λειτουργήματος ή την αναμενόμενη συμπεριφορά εκείνου που ωφελείται την παράνομη προμήθεια ή το μη οφειλόμενο όφελος ή την υπόσχεση ενός τέτοιου μη οφειλόμενου οφέλους.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

- Όπως γίνεται φανερό, τον ορισμό συνθέτουν τα εξής τρία στοιχεία:
- Κάθε πράξη επιδίωξης, προσφοράς, παροχής ή αποδοχής, ευθέως ή πλαγίως.
- Παράνομης προμήθειας ή άλλου μη οφειλόμενου οφέλους.
- Που επηρεάζει την ομαλή άσκηση ενός λειτουργήματος ή την αναμενόμενη συμπεριφορά εκείνου που ωφελείται την παράνομη προμήθεια ή το μη οφειλόμενο όφελος ή την υπόσχεση ενός τέτοιου μη οφειλόμενου οφέλους.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Παραδείγματα διαφθοράς:

- Παροχή χρημάτων για διεκπεραίωση υπόθεσής μας στο δημόσιο
- Φιλοδώρημα για εξασφάλιση τραπεζιού σε νυχτερινό κέντρο
- Φακελάκι σε γιατρό
- Αντιγραφή σε εξετάσεις
- Φιλοδώρημα στον υπάλληλο του ΟΤΕ που εκτός από το τηλέφωνο σας σύνδεσε και την τηλεόραση
- Κατοχύρωση δημοσίων έργων σε κάποιους που έκαναν δωρεές στην προεκλογική εκστρατεία
- Το δώρο στον προϊστάμενο για την προαγωγή του

ΜΟΡΦΕΣ Η ΤΥΠΟΙ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

- Δωροδοκία: Ανταμοιβή σε μετρητά που προσφέρεται ή δίνεται σε υπάλληλο για να προβεί σε στρεβλή ή καταχρηστική χρήση.
- Εκβιασμός: Απαιτητική ή αναγκαστική είσπραξη χρημάτων ή πραγμάτων αξίας, παράνομα, για να παρασχεθεί μια υπηρεσία.

ΜΟΡΦΕΣ Η ΤΥΠΟΙ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Μορφές διαφθοράς που δεν απαιτούν απαραίτητα την εμπλοκή δύο πλευρών είναι:

- Απάτη: Η εγκληματική εξαπάτηση ή ψεύτικη αντιπροσώπευση για την απόκτηση ενός άδικου πλεονεκτήματος.
- Κατάχρηση: Η παράνομη εκτροπή αγαθών για ιδίαν χρήση.
- Νεποτισμός: Η ευνοϊκή μεταχείριση που απολαμβάνουν συγγενείς ή στενοί φίλοι από υψηλόβαθμα στελέχη του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα ή οι συγγενείς πολιτικών χωρίς να έχουν τα απαιτούμενα τυπικά προσόντα.

ΔΩΡΟΔΟΚΙΑ

- Η δωροδοκία εμπεριέχει εκούσια προσφορά, υπόσχεση ή παροχή αθέμιτων χρηματικών ή άλλων ωφελημάτων προς αξιωματούχο ή λήπτη απόφασης, με την προϋπόθεση ο αξιωματούχος ή ο λήπτης απόφασης να ενεργήσει ή να αποφύγει να ενεργήσει σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων των. Γενικά σε κάθε περίπτωση δωροδοκίας υπάρχουν τέσσερα βασικά εμπλεκόμενα μέρη: ο δωροδοκών, ο δωροδοκούμενος και οι οργανισμοί τους. Χωρίς να συμβαίνει σε κάθε περίπτωση, αυτοί οι οργανισμοί είναι κάποιες φορές τα άμεσα θύματα της δωροδοκίας, για παράδειγμα η δημόσια υπηρεσία που πληρώνει μεγαλύτερα ποσά για υπηρεσίες στα πλαίσια ενός σχεδίου δωροδοκίας ή μια ιδιωτική εταιρεία που συνάπτει συμφωνίες με επαχθείς όρους ως αποτέλεσμα της.

ΤΥΠΟΙ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ

- Μίζες – Η μίζα είναι μορφή δωροδοκίας που καταβάλλεται σε άτομο με δυνατότητα επιρροής σε έναν οργανισμό με αντάλλαγμα την εξασφάλιση κάποιου είδους ωφελήματος προς τον δωροδοκούντα. Συνηθέστερα, οι μίζες πληρώνονται από εταιρείες που προσβλέπουν στην εξασφάλιση κερδοφόρων συμβολαίων ή συμβολαίων με επωφελείς όρους. Σε αντάλλαγμα για τη βοήθειά τους, μέρος του ωφελήματος από το συμβόλαιο πληρώνεται (ή «επιστρέφεται») στον λήπτη της απόφασης εντός του οργανισμού ανάθεσης. Ο αναθέτων οργανισμός δεν τελεί σε γνώση της πληρωμής προς τον αξιωματούχο του.

Δωροδοκία & «Μίζες»

► Χορήγηση ή λήψη ενός «πράγματος αξίας» για να επηρεαστεί επίσημη πράξη ή επιχειρηματική απόφαση.
(«πράγμα αξίας» όχι απαραίτητα χρήματα, και συχνά δεν είναι)

Πληρωμές διαφθοράς

Οιοδήποτε από όφελος με πρόθεση να επηρεάσει τον λήπτη μπορεί να αποτελεί δωροδοκία.

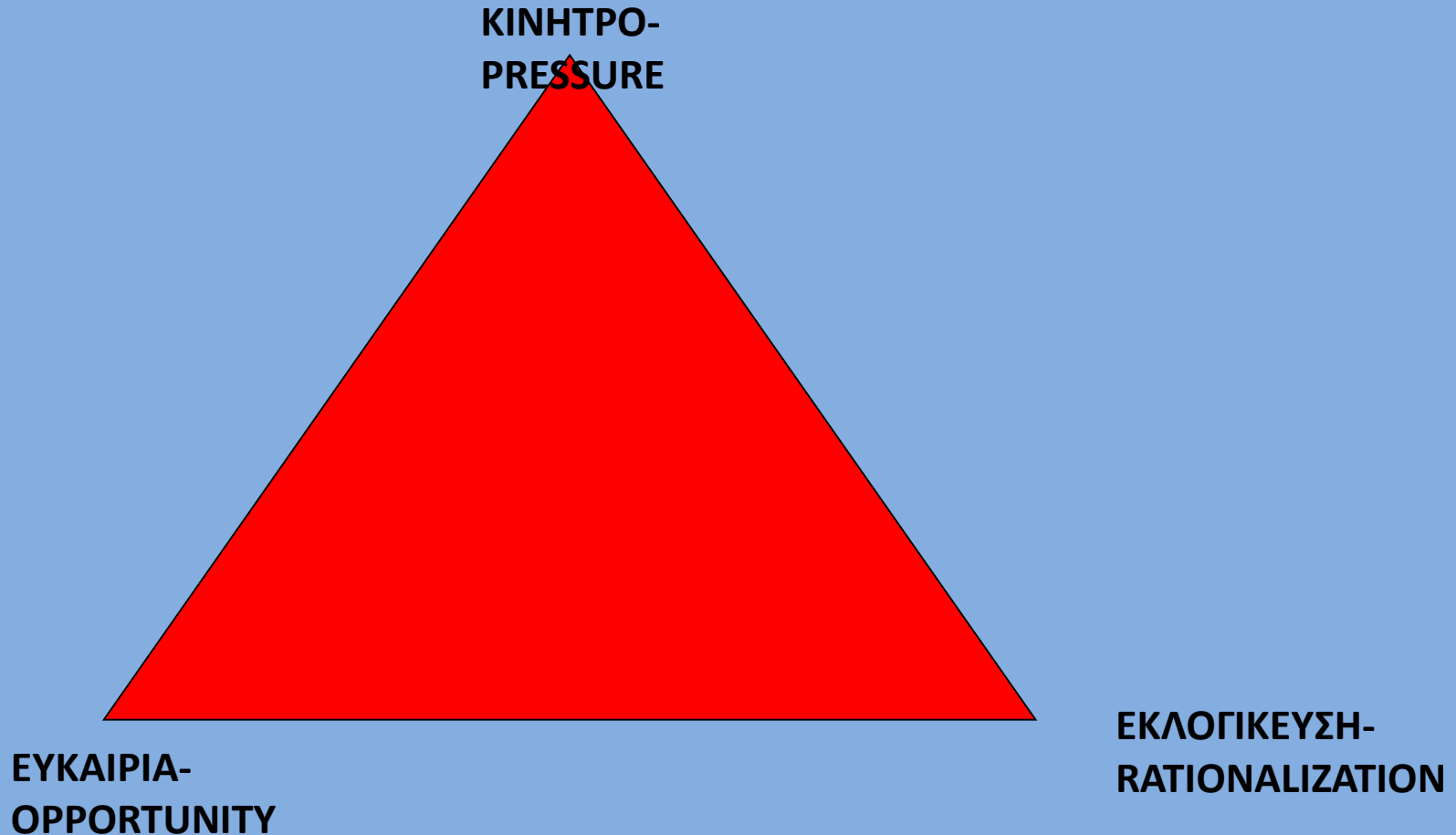
ΤΥΠΟΙ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ

- Πληρωμές διευκόλυνσης – Οι πληρωμές διευκόλυνσης γίνονται από εταιρεία σε κυβερνητικό αξιωματούχο προκειμένου να ενθαρρύνει ή να διασφαλίσει ότι ο αξιωματούχος θα εκτελέσει τα κανονικά του/της καθήκοντα. Ένα παράδειγμα τέτοιας περίπτωσης μπορεί να είναι εταιρεία που πληρώνει τελωνειακό αξιωματούχο για να αποφύγει μη αναγκαίες καθυστερήσεις κατά τον εκτελωνισμό ενός φορτίου. Πληρωμές διευκόλυνσης γίνονται προκειμένου να επηρεαστεί η συμπεριφορά ενός αξιωματούχου.

ΤΥΠΟΙ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ

- Εκμετάλλευση επιρροής – Επίσης γνωστή και ως «ανταλλαγή» ή «εμπορία επιρροής», η εκμετάλλευση επιρροής λαμβάνει χώρα όταν αξιωματούχος επιδιώκει τη λήψη χρημάτων σε αντάλλαγμα για την άσκηση της επιρροής του για τη διασφάλιση αθέμιτου πλεονεκτήματος ή εύνοιας προς τον καταβάλλοντα την πληρωμή. Ο όρος χρησιμοποιείται επίσης στις περιπτώσεις που ο καταβάλλων την πληρωμή είναι αυτός που αιτείται από τους αξιωματούχους να ασκήσουν ως αντάλλαγμα την επιρροή τους, για την εξασφάλιση αθέμιτου πλεονεκτήματος ή εύνοιας. Η εκμετάλλευση επιρροής συναντάται συχνότερα στο χώρο της πολιτικής αλλά μπορεί να λάβει χώρα και στο χώρο των επιχειρήσεων.

Λόγοι διαφθοράς - Το τρίγωνο της Διαφθοράς/Απάτης

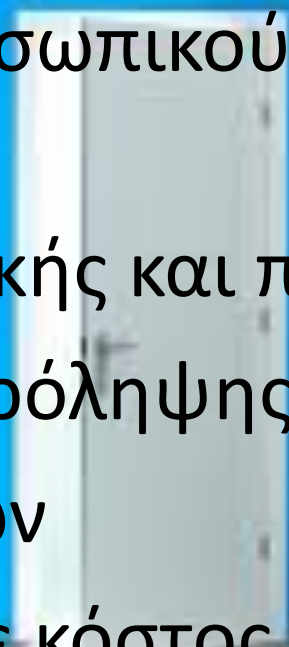

Τα 4 είδη Κινήτρων που οδηγούν σε διαφθορά

- Οικονομικά
- Πάθη (τζόγος, ναρκωτικά, ποτό, γυναίκες, ροπή προς ακολασία)
- Σχετικά με την εργασία (προαγωγή, «καλό» διδακτορικό
- Άλλα κίνητρα

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ....ΔΙΑΦΘΟΡΑ/ΑΠΑΤΗ

- Έλλειψη ή ανεπάρκεια εσωτερικών ελέγχων
- Έλλειψη εκπαίδευσης προσωπικού (και εκπαίδευσης στην απάτη)
- Απουσία δίωξης (πειθαρχικής και ποινικής)
- Έλλειψη Προγράμματος Πρόληψης Απάτης
- Φτωχό περιβάλλον ελέγχων
- «Πιάσιμο στόχων» με κάθε κόστος

Αιτίες Διαφθοράς

- Επιθυμία απόκτησης Πλούτου
- Κακοδιοίκηση
- Πολυνομία και Γραφειοκρατική Διοίκηση
- Απαρχαιωμένες Δομές – Διαδικασίες – Άμεση επαφή με τον πολίτη
- Αίσθημα Ατιμωρησίας

- Μη επαρκή στοιχεία για μελέτη φαινομένων Διαφθοράς
- Δυσχέρεια Διαμόρφωσης Πραγματικής Εικόνας Προβλήματος

Κοινές δικαιολογίες-ΕΚΛΟΓΙΚΕΥΣΗ

- Αυτοί μου χρωστάν, όχι εγώ σε αυτούς
 - Είναι απλώς ένα δάνειο. Θα τα επιστρέψω
Αμέσως
 - Δεν πειράζω κανέναν
 - Το μόνο που θέλω είναι να ξεφορτωθώ αυτό το βάρος και μετά όλα καλά.....
- Ενώ κρίνουμε τους εαυτούς μας βάσει προθέσεων, κρίνουμε τους άλλους βάσει πράξεων....

Προφίλ αυτουργών διαφθοράς

- Έγγαμοι
- Ενεργά μέλη Εκκλησίας
- Με παιδιά
- Καλή μόρφωση
- Παραβάτες για πρώτη φορά
- Καλοί υπάλληλοι
- Όχι εμφανείς καταχρήσεις (π.χ. αλκοόλ)

...όπως δηλ. η πλειονότητα των ανθρώπων

Για να βρεις την Απάτη: Σκέψου ως Απατεώνας

-Σκεπτικιστική Διάθεση

-Διερευνητικό Μυαλό

(ανήσυχο πνεύμα που θέτει συνέχεια ερωτήσεις
και «ψάχνεται» με γόνιμο τρόπο)

- Επικεντρώσου σε εξαιρέσεις, παραξενιές και «καθιερωμένες πρακτικές» («έτσι το κάναμε πάντα»)
- Απάτη και Βλακεία μπορεί να φαίνονται εξωτερικά ακριβώς τα ίδια
- Μαθαίνεις να την αναγνωρίζεις, κυρίως από εμπειρία – όχι από τα βιβλία

Η Διαφθορά στην Ελλάδα

- Η διαφθορά αποτελεί ένα διαχρονικό φαινόμενο στη χώρα μας, καθώς από νωρίς αναπτύχθηκαν πρακτικές διαφθοράς και κακοδιοίκησης, οι οποίες εξελίχθηκαν με ταχύτερο τρόπο από ό,τι γινόταν με τα μέσα και τους θεσμούς αντιμετώπισής τους.
- Η κοινωνία σε μεγάλο βαθμό ανέχθηκε αυτά τα φαινόμενα, τα οποία απέκτησαν έναν ιδιότυπο χαρακτήρα «κανονικότητας».
- Το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης πριν από περίπου μια δεκαετία αποτέλεσε καταλύτη εξελίξεων στο «μέτωπο» αντιμετώπισης της διαφθοράς.
- Αναλήφθηκαν πρωτοβουλίες για τη σύνθεση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου αντιμετώπισης της διαφθοράς.

Η Διαφθορά στην Ελλάδα

Ποια είναι όμως η έκταση της;

- Οι ετήσιες απώλειες της ελληνικής οικονομίας εξαιτίας της διαφθοράς κυμαίνονται από 12 έως 20 δις € (περίπου 1/9 του Α.Ε.Π.).
- Ο Δείκτης Αντιλαμβανόμενης Διαφθοράς παρουσιάζει τα αντιλαμβανόμενα από την ελληνική κοινωνία επίπεδα διαφθοράς.(Ο δείκτης που χρησιμοποιείται για την μέτρηση της διαφθοράς)
- Μετά την έναρξη της κρίσης παρατηρείται μια σημαντική υποβάθμιση της χώρας στη παγκόσμια κατάταξη.
- Σταδιακά, η χώρα επιστρέφει στα προ κρίσης επίπεδα αντιλαμβανόμενης διαφθοράς, απόρροια των πρωτοβουλιών που αναλήφθηκαν για την αντιμετώπιση της.

Έτος	Τιμή δείκτη CPI	Θέση στη παγκόσμια κατάταξη
2006	44	54
2007	46	56
2008	47	57
2009	38	71
2010	35	78
2011	34	80
2012	36	96
2013	40	80
2014	43	69
2015	46	58
2016	44	69
2017	48	59

ΜΕΓΕΘΟΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

- Μεγάλη διαφθορά: Αναφέρεται σε πολιτικούς και ανώτερους δημόσιους υπαλλήλους και συνήθως συνδέεται με πολυεθνικές εταιρείες ή μεγάλες εγχώριες, το οργανωμένο έγκλημα, την αγορά όπλων, την κυκλοφορία φαρμάκων κ.α. Ταυτίζεται με την πολιτική διαφθορά.
- Μικρή διαφθορά: Περιλαμβάνει κατώτερους δημόσιους υπαλλήλους με μικρούς μισθούς(υγεία, αστυνομία, δικαιοσύνη, παιδεία). Ταυτίζεται με τη γραφειοκρατική διαφθορά.

ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Ένας γρήγορος τρόπος να ξέρουμε:
6 δείκτες:

- Γνώμη και υπευθυνότητα
- Πολιτική σταθερότητα και απουσία μείζονος βίας και τρόμου
- Κυβερνητική αποδοτικότητα
- Κανονιστική ποιότητα
- Κράτος δικαίου
- Ελεγκτικοί μηχανισμοί

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

- Η διαφθορά είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την έννοια της κακοδιοίκησης, η οποία πραγματώνεται όταν ένα δημόσιο όργανο παραλείπει να ενεργήσει σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο ή με την αρχή που το δεσμεύει.
- Τροφοδοτείται, λοιπόν, το εν προκειμένω φαινόμενο, και αναπαράγεται μέσα από την κακοδιοίκηση αλλά και την αδιαφάνεια των κρατικών λειτουργιών, ενώ και τα δύο αυτά παθογόνα φαινόμενα της πολιτείας μας συνεπάγονται, την καταστρατήγηση της αρχής του κράτους δικαίου (μετατρέποντάς το σε κράτος διαφθοράς;), την παραβίαση των αρχών της νομιμότητας, της διαφάνειας, της χρηστής διοίκησης, καθώς και των υπολοίπων αρχών, που διέπουν τη λειτουργία της διοικητικής δράσης.

- Τη συσχέτιση διαφθοράς και κακοδιοίκησης αναγνωρίζει και το Εθνικό Σχέδιο κατά της διαφθοράς «ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ», που εκδόθηκε το 2013 από την Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Ως αίτια της κακοδιοίκησης επισημαίνονται:

οι πελατειακές αντιλήψεις, η καταστρατήγηση νόμων και οι διακρίσεις, η πολυνομία, οι χρονοβόρες διαδικασίες, η ατιμωρησία, η ανοχή στα φαινόμενα διαφθοράς και οι αναβολές.

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

- Η πολιτική ιστορία της χώρας μας, οι μονοπωλιακές δομές του κράτους και η επέκταση της δραστηριότητας του, η αναχρονιστική, αντιφατική και πολυκατακερματισμένη νομοθεσία, με τις ελλείψεις, παραλείψεις και αυτοακυρωτικές διατάξεις, η γραφειοκρατία και οι περίπλοκες διαδικασίες, η πλημμελής λειτουργία μεγάλου τμήματος του ελεγκτικού μηχανισμού, ανεπάρκεια και αναποτελεσματικότητα του ανθρώπινου δυναμικού και σαφώς, η έλλειψη διοικητικής κουλτούρας, καθώς και η ίδια η κοινωνική ανοχή-άρα και συνενοχή-, δημιουργούν τις απαραίτητες νοσηρές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη και επώαση της διαφθοράς και της κακοδιοίκησης στη χώρα μας.

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

- Η έκταση δε των φαινομένων της διαφθοράς και της κακοδιοίκησης έχει λάβει ιδιαίτερα μεγάλες διαστάσεις και στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο αντίκτυπος των δύο φαινομένων μεσο-μακροπρόθεσμα είναι σημαντικός, καθώς συντελεί στη μείωση της ποιότητας των παρεχόμενων κρατικών υπηρεσιών, στην αναποτελεσματική λειτουργία του κρατικού μηχανισμού, στην καταστρατήγηση της αρχής της νομιμότητας και όλων των αρχών που διέπουν τη λειτουργία της διοικητικής δράσης στα δημοκρατικά πολιτεύματα, την πολιτική αστάθεια και την αρχών και αξιών του δημοκρατικού πολιτεύματος.
- Φαινόμενα πολύπλοκα και πολύμορφα, όπως η διαφθορά και η κακοδιοίκηση, αντιμετωπίζονται με μέτρα που πρέπει να έχουν τρεις στόχους, την πρόληψη, την καταστολή και την εκπαίδευση, με άλλες λέξεις την καλλιέργεια κοινωνικής παιδείας.

ΔΙΑΝΟΜΗ ΟΦΕΛΟΥΣ

- Η κρατική εξουσία διανέμει οφέλη στους πολίτες της. Τα οφέλη αυτά δεν περιορίζονται μόνον στην προσφορά συγκεκριμένου έργου, αλλά επεκτείνονται ευρύτερα στη διανομή και χρήση κρατικών εσόδων προς όφελος των πολιτών. Τέτοια οφέλη είναι ένας διορισμός στο Δημόσιο, η χορήγηση ενός δανείου ή η μετάθεση ενός υπαλλήλου. Και στα τρία αυτά παραδείγματα είναι φανερή η δυνατότητα διαφθοράς. Όπως προαναφέρθηκε, ο διορισμός στο Δημόσιο είναι παραδοσιακά, το κύριο γνώρισμα της δυνατότητας ασκήσεως πολιτικής εξουσίας και επιρροής, ενώ η χορήγηση δανείου αποτελεί συχνά πηγή πλουτισμού.

ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΕΥΧΕΡΕΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

- Το μεγάλο πρόβλημα στην άσκηση της κρατικής εξουσίας είναι η διακριτική ευχέρεια που δίνεται σε κάποιο δημόσιο λειτουργό για τον καθορισμό του ακριβούς περιεχομένου του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου. Όταν η έννοια του περιεχομένου του οποίου επιδιώκεται ο προσδιορισμός είναι εξαιρετικά αόριστη, τα νόμιμα όρια ασκήσεως της εξουσίας χάνονται και το όργανο μπορεί ουσιαστικά να δράσει αυθαίρετα.

ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

- Αυτός ο παράγοντας μοιάζει εκ πρώτης όψεως να έχει δευτερεύουσα σημασία σε σχέση με το πρωταρχικό που είναι η ύπαρξη σωστών νόμων και ελέγχων που θα εμποδίζουν ή θα πατάσσουν τη διαφθορά. Παρόλα αυτά και το πιο τέλειο σύστημα κατά της διαφθοράς απαιτεί την ενεργό συμμετοχή των πολιτών για να λειτουργήσει σωστά.
- Σε τελική ανάλυση οι ίδιοι οι πολίτες από διαφορετικές θέσεις κυβερνώντων και κυβερνωμένων θα κληθούν να εφαρμόσουν τους νόμους. Ποιός νόμος θα υποχρεώσει τον αστυνόμο να βγει από το γραφείο του για να κυνηγήσει και κυρίως να συλλάβει τον έμπορο ναρκωτικών; Τον πολιτικό να μην παρουσιασθεί επί πληρωμή στην εκπομπή του «φίλου» δημοσιογράφου; Τον υπάλληλο να μη βρει μία τυπική λεπτομέρεια ζητώντας την τελευταία στιγμή την έκδοση νέων πιστοποιητικών; Και σε αυτό το επίπεδο η διαφθορά δεν έχει μία όψη, την απαίτηση δηλαδή του δημοσίου λειτουργού προς το φυσικό πρόσωπο. Μπορεί αντιθέτως να είναι προσφορά χρηματισμού του φυσικού προσώπου προς όποιον ασκεί την εξουσία.

ΑΞΟΝΕΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

- Διαφθορά και πολιτική
- Διαφθορά και Δημόσια Διοίκηση
- Διαφθορά και Ιδιωτικός Τομέας
- Διαφθορά και Συμπράξεις Ιδιωτικού και Δημόσιου Τομέα

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- Αδιαφάνεια στους νόμους, αποφάσεις και διοικητικές διαδικασίες, στην ύπαρξη σύνθετων και πολύπλοκων νόμων και κανονισμών (οι οποίοι αφήνουν «ανοικτά παράθυρα» για ερμηνείες, επεξηγήσεις και διαφορετικές αντιλήψεις) και στην ανυπαρξία της λογοδοσίας από τους ανθρώπους ή φορείς που καλούνται είτε να νομοθετούν είτε να υλοποιούν πολιτικές αποφάσεις.
- Ανάθεση ή όχι αρμοδιοτήτων και εξουσιών από την κεντρική πολιτική εξουσία στην περιφερειακή και τοπική πολιτική εξουσία.

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σχέση κεντρικής-τοπικής εξουσίας: Διαπλοκή- Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην τοπική αυτοδιοίκηση με αύξηση της χρηματοδότησης ή την αύξηση των οικονομικών πόρων των τοπικών κυβερνήσεων για να μπορέσουν να λαμβάνουν πολιτικές αποφάσεις και να παράγουν έργο προς όφελος της τοπικής κοινωνίας και των κοινωνικών ομάδων. Αυτό σημαίνει:

- εξάρτηση σε σημαντικό βαθμό της τοπικής αυτοδιοίκησης από την κεντρική διοίκηση και τα υπουργεία που έχουν την αρμοδιότητα και την ευθύνη της λήψης αποφάσεων χρηματοδότησης των αιρετών ή μη τοπικών κυβερνήσεων.
- Ανάπτυξη μορφών διαφθοράς που σχετίζονται με την πολιτική εξουσία.

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- Σπανίως γίνεται ουσιαστική διαβούλευση και επεξεργασία των νομοσχεδίων από τους Βουλευτές στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές, λόγω μιας κατ' επίφαση «κατεπείγουσας διαδικασίας», που εφαρμόζεται συχνά. Ψηφίζονται Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 44 του Συντάγματος. Ψηφίζονται εκπρόθεσμες, άσχετες με το νομοσχέδιο τροπολογίες, ενώ δεν είναι λίγες οι φορές που γίνεται αιφνιδιαστική αλλαγή ολόκληρων άρθρων νομοσχεδίων, λίγο πριν την ψήφισή τους, με το πρόσχημα ότι υφίστανται «νομοτεχνικές βελτιώσεις». Παρέχονται ευρείες και αόριστες νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις, που πολλές φορές μένουν ανεκτέλεστες, εις το διηνεκές.

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- Έλλειψη διαφάνειας στο έργο της κυβέρνησης
- Εξάρτηση της δημόσιας διοίκησης από τα πολιτικά κόμματα
- Ευρεία διακριτική ευχέρεια κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας
- Νομοθετική περιπλοκότητα
- Γραφειοκρατία
- Έλλειψη ελέγχου και κυρώσεων
- Ασθενείς πρακτικές ορθής διαχείρισης
- Παράλογη κρατική επιχειρηματική δραστηριότητα
- Έλλειψη κωδίκων συμπεριφοράς στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα
- Περίπλοκος μηχανισμός προσδιορισμού της διαφθοράς και μη διαφύλαξη ανεξάρτητων αρχών και μηχανισμών ελέγχου
- Αναιμική κοινωνία των πολιτών
- Νοοτροπία ανοχής που τροφοδοτείται από την κοινωνία και επηρεάζει τη συμπεριφορά των ανθρώπων
- Ανεπαρκής εκπαίδευση των πολιτών σε ζητήματα διαφθοράς.

Η διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση

Πώς ορίζεται η διαφθορά;

«η κατάχρηση ενός δημοσίου αξιώματος προς ίδιον όφελος.»

- «Διεθνής Διαφάνεια» (Transparency International)

- Η ύπαρξη φαινομένων διαφθοράς στον δημόσιο τομέα έχει συνέπειες που ξεπερνούν τα στενά του όρια .
- Οι συνέπειες της:
 - Οικονομικές
 - Κοινωνικές
 - Θεσμικές
- Διάκριση σε:
 - Γραφειοκρατική (*bureaucratic corruption*)
 - Πολιτική (*political corruption*)

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η διαφθορά στη δημόσια διοίκηση είναι μια από τις συνηθέστερες μορφές διαφθοράς και προϋποθέτει την ύπαρξη δύο «παικτών»:

- αυτού που είναι διατεθειμένος να διαφθαρεί ενσυνείδητα και υπολογιστικά εμπλέκεται σε αυτό το «παιχνίδι» και
- εκείνου που επιθυμεί ή υποχρεούται ή εξαναγκάζεται ή αδιαφορεί εάν συναινέσει στη διαφθορά, αρκεί να εξυπηρετηθεί κατά προτεραιότητα, κατά παράβαση, κατά παρέκκλιση ή τέλος, παράνομα.

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

- Στη σχέση διαφθοράς και δημόσιας διοίκησης, περίπτωση διαφθοράς είναι το λεγόμενο «γρηγορόσημο», όπως και ο «χρηματισμός». Ουσιαστικά, για την πλευρά του δημοσίου υπαλλήλου, η διαφθορά είναι μια βαθιά ενσυνείδητη, σκόπιμη και καλά υπολογισμένη επιλογή, επιλογή που μπορεί να είναι προσχεδιασμένη, αλλά και να έχει αποφασισθεί κατά τη διάρκεια της σχέσης ή συναναστροφής με τον πολίτη ή την επιχείρηση.

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

- Πότε λοιπόν καλλιεργείται εντονότερα το φαινόμενο της διαφθοράς;
- Όταν τα εν δυνάμει οφέλη από τη διαφθορά είναι υψηλά (π.χ., ο υπάλληλος έχει αποκλειστική αρμοδιότητα ή δυνατότητα να εγκρίνει ένα αίτημα, να διενεργήσει ένα έλεγχο ή να λάβει μια απόφαση).
- Η πιθανότητα να συλληφθεί είναι μικρή.
- Ο μισθός του υπαλλήλου είναι μικρός.

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

- Για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού ακολουθούνται δράσεις όπως η απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών στη Δημόσια Διοίκηση(είναι η συνεχής και συστηματική αναθεώρηση των νομοθετικών και γενικότερα των κανονιστικών ρυθμίσεων καθώς και των διοικητικών πρακτικών που καθορίζουν διοικητικές διαδικασίες, ώστε να είναι συμβατές με τις αρχές αποτελεσματικής νομοθέτησης και της αποτελεσματικής - αποδοτικής λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών με βάση την οπτική της εξυπηρέτησης του πολίτη, στον οποίο αφορούν).

ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

- Κριτήρια που πρέπει να πληροί μια διαδικασία είναι η φιλικότητα, η οικονομικότητα, η αναγκαιότητα, η αποτελεσματικότητα-αποδοτικότητα, η εφαρμοσιμότητα και η διαφάνεια. Το κριτήριο της διαφάνειας στην απόφαση απλούστευσης των διοικητικών διαδικασιών αφορά στην εξέταση εάν μια διαδικασία έχει καθοριστεί μετά από κοινωνικό διάλογο ή επιβλήθηκε εκ των άνω και αν είναι καταγεγραμμένη και έχει λάβει δημοσιότητα. Μια διαδικασία που έχει καθοριστεί μετά από διάλογο με τους ενδιαφερομένους διαθέτει, στις περισσότερες περιπτώσεις, μεγαλύτερο βαθμό εφαρμοσιμότητας, φιλικότητας, καταλληλότητας, αναγκαιότητας και αποδοχής.

Πρόληψη της Απάτης εντός Δημόσιων Οργανισμών

- 1) Ισχυρή πολιτική έναντι της απάτης και κώδικα συμπεριφοράς (πολιτική μηδενικής ανοχής από διοίκηση Οργανισμών)
- 2) Ολοκληρωμένο Σχέδιο Ελέγχου Απάτης
- 3) Συνετούς υπαλλήλους και δέουσα επιμέλεια στις συναλλαγές με προμηθευτές, πελάτες
- 4) Τακτική κατάρτιση για ευαισθητοποίηση προσωπικού κατά της απάτης – γνώση δεικτών απάτης- ιδιαίτερα σε Οργανισμούς με αυξημένη έκθεση σε κίνδυνο Απάτης (Υπουργείο Οικονομικών/Πολεοδομίες/Δήμοι κλπ)
- 5) Τακτικούς συστημικούς ελέγχους(^{Διαχειριστικός Έλεγχος}) προκειμένου να εξασφαλίζονται ακριβή και επικαιροποιημένα δεδομένα για την κατάσταση του Οργανισμού
- 6) Ανακοίνωση σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας, ώστε να αποδείξει ότι οι ισχυρισμοί και τα περιστατικά απάτης λαμβάνονται σοβαρά υπόψη και αντιμετωπίζονται κατάλληλα.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

- Σε μία κοινωνία η οποία αποδέχεται τη διαφθορά ως κάτι φυσιολογικό και αυτονόητο: «όλοι ξέρουν ότι πληρώνεις και παίρνεις άδεια οδήγησης», «όλοι ξέρουν ότι εάν βρεις τον εργολάβο με τις κατάλληλες διασυνδέσεις χτίζεις εύκολα αυθαίρετο», «όλοι ξέρουν ότι εάν έχεις μέσο σβήνεις (ή τουλάχιστον, έσβηνες) τις κλήσεις της Τροχαίας», ο πολίτης ζυμώνεται με αυτήν την πραγματικότητα, συμφιλιώνεται μαζί της και την αποδέχεται.
- Παρατηρείται όμως το εξής αξιοπρόσεκτο και ενθαρρυντικό φαινόμενο. Ενώ η ελληνική κοινωνία αποδέχεται πολλές περίπου γνωστές σε όλους μορφές διαφθοράς, για τις οποίες υπάρχει μία κάποια κάλυψη και μυστικότητα, παρόλα αυτά αντιδρά εξαιρετικά έντονα σε φαινόμενα διαφθοράς που έρχονται στο φως της δημοσιότητας. Αυτή η αντίδραση υποχρεώνει μερικές φορές και τους πολιτικούς να πάρουν μέτρα για να αντιμετωπίσουν τη διαφθορά που φθάνει στο φως της δημοσιότητας. Το πρώτο και ουσιαστικό βήμα είναι να γίνει έργο η μείωση της διακριτικής ευχέρειας των κρατικών οργάνων κατόπιν θεσπίσεως νόμων που θα εμποδίζουν την ανεξέλεγκτη δράση τους.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

- Σημαντικό επίσης στοιχείο είναι η αποφυγή συγκεντρώσεως μονοπωλιακής εξουσίας στα χέρια ενός και μόνον οργάνου και η συχνή εναλλαγή προσώπων στις συγκεκριμένες θέσεις. Εξαιρετικά σοβαρή είναι και η εκ των υστέρων άσκηση ελέγχου και η διαπίστωση και ο καταλογισμός ευθυνών. Το δεύτερο βήμα είναι η προσπάθεια για αλλαγή νοοτροπίας ολόκληρης της κοινωνίας και του «συστήματος-μπάχαλου» (ένα πραγματικό σύστημα, *de profundis*, υποστυλώνεται σε κανόνες που όλοι τηρούν).

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Από άποψη αδικημάτων, εκτός από τις καθαρές παραβάσεις δωροδοκίας, πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη εξειδίκευση αδικημάτων τόσο για δημόσιους όσο και για ιδιωτικούς υπαλλήλους, όπως για παράδειγμα:

1. Να αποτελεί παράβαση για οποιοδήποτε υπάλληλο να δεχτεί δώρα, δάνεια, εκπτώσεις, πέρα από ένα ορισμένο όριο, ακόμα κι αν δεν υπάρχει καμία άμεσα αλλοιωμένη σχετική συναλλαγή, εκτός αν παρέχεται η συγκεκριμένη άδεια από τον ανώτερό του υπάλληλο.
 - Να απαγορεύεται για οποιοδήποτε υπάλληλο να λαμβάνει δάνεια, δυσανάλογα με το επίσημο εισόδημά του ή να έχει επίπεδο ζωής πάνω από εκείνο που δικαιολογεί το εισόδημά του.
 - Να αποτελεί αδίκημα η σύγκρουση συμφερόντων για οποιοδήποτε υπάλληλο, που κάνει μη προβλεπόμενη χρήση της ιδιότητάς του ή της εξουσίας του για ιδιωτικό όφελος, είτε δικό του είτε άλλων προσώπων.

Κρυφή σύγκρουση συμφερόντων

- Ένας υπάλληλος της αναθέτουσας αρχής έχει κρυφό οικονομικό συμφέρον σε σχέση με μια σύμβαση ή έναν αντισυμβαλλόμενο.
- Ένας υπάλληλος μπορεί π.χ. να ελέγχει κρυφά έναν προμηθευτή ή έναν αντισυμβαλλόμενο, να έχει θεσπίσει μια εικονική εταιρεία μέσω της οποίας αγοράζει προμήθειες με διογκωμένη τιμή ή να έχει κρυφό συμφέρον σε πωλήσεις ή μισθώσεις περιουσιακών στοιχείων.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

2. Οι ελεγκτικές αρχές για τη διαφθορά, όχι μόνο πρέπει να εξουσιοδοτηθούν για να ερευνούν απλά τις παραβάσεις διαφθοράς, τόσο στην κυβέρνηση όσο και στον ιδιωτικό τομέα, αλλά να μπορούν να ερευνούν και όλα τα εγκλήματα που συνδέονται με τη διαφθορά.
 - Στις ελεγκτικές αρχές για τη διαφθορά, πρέπει να δοθούν αυξημένες δυνατότητες ελέγχου, ώστε να μπορούν να ελέγξουν τους τραπεζικούς λογαριασμούς, να χρησιμοποιούν μάρτυρες με όρκο, να κατάσχουν ιδιοκτησίες που προέρχονται από διεφθαρμένες συναλλαγές και να παρακρατούν τα ταξιδιωτικά έγγραφα των υπόπτων για να αποτραπεί η φυγή τους από τη δικαιοσύνη.
 - Επίσης, εάν δικαιολογούνται από τις περιστάσεις και σε σοβαρές περιπτώσεις, πρέπει οι ελεγκτικές αρχές για τη διαφθορά, να μπορούν να εφαρμόσουν δυναμικές τεχνικές έρευνας όπως η παρεμπόδιση τηλεπικοινωνιών, η επιτήρηση γραμμών, οι μυστικές διαδικασίες κ.λπ.
3. Οι περιπτώσεις διαφθοράς πρέπει να διώκονται από ένα αρμόδιο δικαστήριο ή μια επιλεγμένη ομάδα εισαγγελέων κατά της διαφθοράς για να εξασφαλιστεί ο συντονισμός και η απαιτούμενη ταχύτητα παράλληλα με την ποιότητα και την ακεραιότητα στο έργο τους.

Το περιβάλλον εφαρμογής του Εσωτερικού Ελέγχου

- Η ελληνική Δημόσια Διοίκηση βρίσκεται αντιμέτωπη με πρωτόγνωρες προκλήσεις που πηγάζουν από το εσωτερικό και εξωτερικό της περιβάλλον.
- Είναι αναγκαία η άμεση αντιμετώπιση των χρόνιων δυσλειτουργιών και των φαινομένων διαφθοράς και κακοδιοίκησης.
- Η αντιμετώπιση τους είναι εφικτή στο πλαίσιο ενός ευρύτερου μεταρρυθμιστικού προγράμματος.
- Ο Εσωτερικός Έλεγχος (Internal Audit) μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών.

- Αντιμετωπίζεται ως ένα από τα πλέον δυναμικά αντικείμενα που σχετίζονται με τη διοίκηση ιδιωτικών και δημοσίων οργανισμών.
- Η συμβολή του στην διασφάλιση της καλής διακυβέρνησης τους έχει αποτελέσει αντικείμενο εκτεταμένης μελέτης.
- Ο Εσωτερικός Έλεγχος απέκτησε διακριτή υπόσταση ως μορφή ελέγχου στις αρχές του 20ου αιώνα.
- Αποφασιστικής σημασίας για την εδραίωση του πεδίου του Εσωτερικού Ελέγχου υπήρξε η δημιουργία του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών (**The Institute of Internal Auditors, IIA**).

Εσωτερικός Έλεγχος – Ο εννοιολογικός του προσδιορισμός

Ένα σχετικά σαφές εννοιολογικό περιεχόμενο στον όρο «Εσωτερικό Έλεγχο» προσέδωσε ο ορισμός που το ΙΙΑ πρότεινε το 1999, ο οποίος τυγχάνει σήμερα καθολικής αποδοχής.

- «Ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι μια **ανεξάρτητη και αντικειμενική, διαβεβαιωτική και συμβουλευτική** δραστηριότητα, σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες ενός οργανισμού. Βοηθάει τον οργανισμό να επιτύχει τους αντικειμενικούς σκοπούς του, υιοθετώντας μία συστηματική, επαγγελματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και **βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και εταιρικής διακυβέρνησης**».

Σκοπός του Εσωτερικού Ελέγχου

Διακρίνονται οι ακόλουθοι «κατευθυντήριοι άξονες» αναφορικά με τον σκοπό του Εσωτερικού Ελέγχου:

1. Έλεγχος της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων συστημάτων ελέγχου του οργανισμού.
2. Έλεγχος της αξιοπιστίας των αναφορών και των οικονομικών καταστάσεων που υποβάλλονται από τις μονάδες του οργανισμού.
3. Διερεύνηση της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία και υφιστάμενες πολιτικές του οργανισμού.
4. Προστασία των περιουσιακών στοιχείων του οργανισμού.
5. Υποβολή προτάσεων προς τη διοίκηση και υποστήριξη της στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος και η καλή διακυβέρνηση του δημοσίου τομέα

Η Δημόσια Διοίκηση καλείται στην εποχή μας να εκπληρώσει πληθώρα ρόλων στο πλαίσιο ενός διαρκώς μεταβαλλόμενου κοινωνικού, οικονομικού και τεχνολογικού περιβάλλοντος.

Οι έννοιες της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της αποτελεσματικότητας αποτελούν «κατευθυντήριους άξονες» της λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης.

Η καλή διακυβέρνηση του δημοσίου τομέα μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη αυτών.

Τι είναι η διακυβέρνηση;

- *«ο συνδυασμός των διαδικασιών και των δομών που εφαρμόζονται από τη διοίκηση στο πλαίσιο της διαμόρφωσης, της καθοδήγησης, της διαχείρισης και της παρακολούθησης των δραστηριοτήτων που αναπτύσσει ένας οργανισμός για να επιτύχει τους στόχους του.»*

Η καλή διακυβέρνηση στον δημόσιο τομέα πρέπει να διέπεται από τις ακόλουθες αρχές:

✓ Λογοδοσία

✓ Διαφάνεια

✓ Ακεραιότητα

✓ Δικαιοσύνη

- Η αποτυχία της Δημόσιας Διοίκησης να εφαρμόσει πρακτικές καλής διακυβέρνησης θα έχει ως αποτέλεσμα την εμφάνιση φαινομένων αναποτελεσματικότητας και διαφθοράς.

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

- Η λογοδοσία είναι αδιαπραγμάτευτη αξία -και όχι επιλογή- και αφορά ανεξαιρέτως όλες τις διαστάσεις του έργου των οργανώσεων.
- **Λογοδοσία σημαίνει να δίνουμε λόγο για τις ενέργειές μας, να τηρούμε τις δεσμεύσεις μας, να (αυτο-) αξιολογούμαστε και να βελτιωνόμαστε διαρκώς.**
- Λογοδοσία σημαίνει υπευθυνότητα, διαφάνεια και αποτελεσματικότητα σε όλα τα επίπεδα:
- στην ανεύρεση και αξιοποίηση οικονομικών πόρων
- στην αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος
- στη συνεργασία με ανθρώπους (επωφελούμενοι, υποστηρικτές, εθελοντές, εργαζόμενοι)
- στη συνεργασία με επίσημους φορείς, τον ιδιωτικό τομέα, τα μέσα ενημέρωσης
- στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και στο μηχανισμό διακυβέρνησης της οργάνωσης

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

- Διαφάνεια δεν είναι η απλή παροχή πληροφοριών, αλλά η διευκόλυνση για ουσιαστική πρόσβαση στη σημαντική πληροφορία. Η πληροφορία θα πρέπει να είναι:
- **σχετική και εύκολα προσβάσιμη:** να παρουσιάζεται σε απλή και εύκολα αντιληπτή γλώσσα και σε μορφή κατάλληλη για διαφορετικά ακροατήρια. Θα πρέπει να έχει την απαιτούμενη λεπτομέρεια ώστε να επιτρέπει την ανάλυση, τη συμμετοχή και την αξιολόγηση
- **έγκαιρη και ακριβής:** να είναι έγκαιρα διαθέσιμη έτσι ώστε να παρέχει στα ενδιαφερόμενα μέρη αρκετό χρόνο για ανάλυση, αξιολόγηση και εμπλοκή

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

- Είναι διαπιστωμένο ότι η διαφθορά και τα παράγωγα της αποτελούν βασική αιτία της πολύπλευρης ηθικής, κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής κρίσης που οδήγησαν τη χώρα στην εξαθλίωση και την εθνική ταπείνωση.
- Η διαφθορά έχει καταστεί απειλή για τη λειτουργία του πολιτικού μας συστήματος, για την κοινωνική μας συνοχή και την εθνική μας υπόσταση.
- Η κατάσταση που επικρατεί και η έκταση του προβλήματος επιβάλλουν την εφαρμογή ενός συγκροτημένου, ολοκληρωμένου σχεδίου εθνικής στρατηγικής κατά της διαφθοράς.
- Το Εθνικό Σχέδιο κατά της διαφθοράς «ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ», που εκδόθηκε το 2013 από την Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, στοχεύει :
 - Εκπαίδευση,
 - Αποτροπή,
 - Πρόληψη στο σύνολο στην κοινωνία, τη διοίκηση (δημόσια και μη) και το πολιτικό σύστημα
- Είναι ένα εργαλείο για να εκτιμηθούν οι κίνδυνοι διαφθοράς, να συντονιστούν οι δράσεις και να προωθηθούν σε όλο το δημόσιο και ιδιωτικό χώρο, πολιτικές και σχέδια για την καταπολέμηση ανά τομέα.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

- Απώτερος στόχος όπως αναφέρεται στη Σύμβαση του ΟΗΕ κατά της διαφθοράς, είναι η ανάδειξη αξιών που δρουν ανασχετικά στη διάβρωση της κοινωνίας που προκαλεί η διαφθορά.
- Με το σχέδιο «ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ» επιδιώκεται να:

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

- Εντοπιστούν περιοχές υψηλού κινδύνου διαφθοράς και να δημιουργηθούν μηχανισμοί προληπτικής αντιμετώπισης
- Τεθεί σε υψηλή βάση η αξιοποίηση της τεχνογνωσίας από όπου και αν προέρχεται αυτή,
- αποκατασταθεί η αξιοπιστία της χώρας διεθνώς για να στέκεται ως ισότιμος διεθνής συνομιλητής και πρωτοστάτης στον αγώνα κατά της διαφθοράς
- Αποκατασταθεί και επανατοποθετηθεί η διαφάνεια ως λέξη και ως έννοια, στη συνείδηση της κοινωνίας, αφού η μέχρι σήμερα άσκοπη πολλές φορές χρήση του όρου, την έχει καταστήσει κενή περιεχομένου ως λέξη, αδιάφορη ως νόημα, και μη πιστευτή ως προς τις δηλούμενες προθέσεις χρήσης της
- επανέλθει η εκτίμηση της κοινωνίας σε ηθικές αρχές και αξίες όπως η αλήθεια, το φιλότιμο, η εμπιστοσύνη, η αξιοκρατία, η συνέπεια, η πολιτική υπόσχεση και ευθύνη.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΛΛΕΙΨΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ-ΔΙΑΦΘΟΡΑ

- ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- Πριν από μία δεκαετία οι συζητήσεις και οι έρευνες για τις επιπτώσεις της διαφθοράς στην οικονομία ήταν σχεδόν ανύπαρκτες. Με την πάροδο του χρόνου και όσο τα φαινόμενα επιτείνονταν και οι επιπτώσεις κατέστησαν πλέον ορατές, άρχισαν οι σχετικές μελέτες και έρευνες.
- Για την Ελλάδα αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον το φαινόμενο της διαφθοράς ως προς τις οικονομικές επιπτώσεις του, διότι κατατάσσεται μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τους υψηλότερους δείκτες διαφθοράς και παραοικονομίας. Έχει επιπτώσεις η διαφθορά στην οικονομία, διότι ευνοεί τα μονοπώλια, πλήττει τον υγιή ανταγωνισμό, υποθάλπει τη φοροδιαφυγή και την εισφοροδιαφυγή, αποθαρρύνει τους επενδυτές, επιδρά αρνητικά στην απασχόληση και επιβαρύνει τους φορολογούμενους. Τελικά επενεργεί σε βάρος των φτωχών πολιτών και πλήττει τους πιο ευάλωτους.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΛΛΕΙΨΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ-ΔΙΑΦΘΟΡΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- Ο υγιής ανταγωνισμός πλήττεται, όταν τα μεγάλα συμφέροντα δρουν ανενόχλητα κατά παράβαση των κειμένων διατάξεων και εντός των κατά παραγγελία νομοθετικών, ευνοϊκών γι' αυτά, ρυθμίσεων. Έτσι καταργείται κάθε έννοια και δυνατότητα ισότητας ευκαιριών για τους πολίτες. Επίσης νοθεύεται ο ελεύθερος ανταγωνισμός και η ανάπτυξη της οικονομίας.
- Οι επενδύσεις αποθαρρύνονται, διότι καλούνται να πληρώσουν το κόστος του «λαδώματος» σε υπαλλήλους του Δημοσίου και πολιτικούς και να λειτουργήσουν σε κλίμα ρευστότητας και αναξιοπιστίας.
- Λόγω της διαφθοράς η ζημιά της ελληνικής οικονομίας εκτιμάται ότι ανέρχεται στα 20 δις ευρώ, δηλαδή στο 8% του ΑΕΠ

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΛΛΕΙΨΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ-ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΘΕΣΜΟΙ

- Η έκταση και η συνεχής επέκταση της διαφθοράς, η ανοχή από πολιτικούς και πολίτες, ακόμα περισσότερο η σιωπηρή επιβράβευση των διαπλεκόμενων, των απατεώνων και καταχραστών της εξουσίας από μερίδα του πληθυσμού, είναι φαινόμενα στη χώρα μας που τείνουν να θεσμοθετήσουν τη διαφθορά. Η απάτη, η ανηθικότητα, η δωροδοκία, η αισχροκέρδεια, η ασυνέπεια, η ανευθυνότητα, έχουν γίνει τρόπος ζωής σε μεγάλο βαθμό και ανεκτές από την κοινωνία.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΛΛΕΙΨΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ-ΔΙΑΦΘΟΡΑ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ

- Οι διαπλεκόμενοι, εκμεταλλευόμενοι την εκ προθέσεως ή λόγω αδυναμίας των υπηρεσιών του Δημοσίου να ελέγξουν τις νόμιμες διαδικασίες για διάφορες δραστηριότητες, κατασκευαστικές ή επιχειρηματικές, προχωρούν σε αυθαιρεσίες, από τις οποίες αποκομίζουν μεγάλα οικονομικά οφέλη.
- Όταν η διαφθορά και η διαπλοκή κυριαρχούν και επικρατούν επί των νόμων
- και των αποφάσεων των δικαστηρίων, τότε είναι επόμενο να ενθαρρύνεται η ανυπακοή στους νόμους με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την εύρυθμη λειτουργία της Πολιτείας.
- Η διαφθορά και η διαπλοκή δεν έχουν χώρο δράσης, όταν γίνεται σεβαστός ο νόμος και εφαρμόζεται από όλους και για όλα. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι το δίκαιο αποτελεί το βασικό όργανο της Πολιτείας σε ένα δημοκρατικό καθεστώς.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΛΛΕΙΨΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ-ΔΙΑΦΘΟΡΑ

ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- Ο πολιτικός, ο δημόσιος λειτουργός, ο δημόσιος υπάλληλος, πρέπει καθημερινά με τη συμπεριφορά του όχι μόνο φραστικά και θεωρητικά, αλλά έμπρακτα να επιβεβαιώνουν ότι ενεργούν μέσα στα πλαίσια της ηθικής και της εντιμότητας.
- Η ηθική πρέπει να στηρίζεται όχι μόνο στους κανόνες της νομιμότητας, αλλά
- και της αμοιβαιότητας. Οι διαπλεκόμενοι γνωρίζουν ότι δεν μπορούν να υποτάξουν και να ποδηγετήσουν, τα άτομα με στέρεο ηθικό υπόβαθρο.
- Χρειάζεται ένα στέρεο ηθικό υπόβαθρο, πάνω στο οποίο να στηρίζεται και να λειτουργεί το κάθε μέλος της κοινωνίας. Έτσι μπορεί να δημιουργήσει με αξιοπρέπεια και να τύχει αναγνώρισης από τους συνανθρώπους του και να μη γίνει πελάτης της διαφθοράς.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

- Το μεγαλύτερο εμπόδιο για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
- Η διαφθορά πλήττει ιδιαίτερα τα πτωχότερα στρώματα (αφού οι φτωχοί δυσκολεύονται να καταβάλουν τα ποσά που απαιτούνται ως δώρα για να εξυπηρετηθούν).
- Η διαφθορά ακυρώνει κάθε ορθολογικό και δίκαιο σχεδιασμό οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.
- Η διαφθορά νοθεύει τον ανταγωνισμό.
- Η διαφθορά αποθαρρύνει τις επενδύσεις.
- Η διαφθορά ακυρώνει την αξιοπιστία των θεσμών
- Η διαφθορά απαξιώνει τη δημόσια διοίκηση.

Τι είναι Δείκτης Διαφθοράς ή «Κόκκινη Σημαία» διαφθοράς

- «Κόκκινη Σημαία» είναι ένα σύνολο περιστάσεων που είναι ασυνήθιστες στη φύση τους ή διαφέρουν από τις κανονικές δραστηριότητες
- Είναι ένα σημάδι ότι κάτι ευρίσκεται πέρα και έξω από τα συνηθισμένα και ότι πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω.
- Δεν καταδεικνύει ενοχή ή αθωότητα

**ΠΡΟΣΟΧΗ.....κάποιες
φορές ένα ΛΑΘΟΣ είναι
απλά ένα ΛΑΘΟΣ**

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΑΤΗΣ

- ΓΕΝΙΚΟΙ
- ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
- MANAGEMENT
- ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Γενικοί Δείκτες πιθανής Διαφθοράς

- -Αρμόδιοι υπάλληλοι (προμηθειών, ταμείου κλπ) διάγουν πολυτελή βίο που προφανώς υπερβαίνει τις οικονομικές δυνατότητές τους
- Αρμόδιοι υπάλληλοι αναθετουσών αρχών ή κρίσιμων τομέων (ταμείου, προμηθειών, οικονομικών υπηρεσιών, διαχειριστών υλικού) που υπηρετούν στην ίδια θέση επί σειρά ετών, χωρίς να έχουν μετακινηθεί ποτέ
- Άρνηση των ανωτέρω να μετακινηθούν σε άλλο τομέα ακόμη και όταν αναβαθμίζονται (π.χ. προάγονται σε Δ/ντές)
- Υπάλληλοι κρίσιμων πόστων (π.χ. ταμίες, διαχειριστές) δεν απουσιάζουν ποτέ σε άδεια

Γενικοί Δείκτες πιθανής Διαφθοράς

- -Έλλειψη εκπαίδευσης υπαλλήλων στην εξάλειψη της δωροδοκίας που απαιτείται τόσο για τους δημόσιους υπαλλήλους αλλά και για τους υπαλλήλους των εργολάβων .
- -Έλλειψη ενισχυμένου νομικού πλαισίου των πολιτικών προμηθειών του Δημοσίου, αναφορικά με τη **σύγκρουση συμφερόντων** ή την **αποδοχή δώρων**.
- -Ελλιπείς εσωτερικοί έλεγχοι σε λειτουργίες-«κλειδιά», όπως οι προμήθειες, οι διαδικασίες παραλαβών των παραδοτέων συμβάσεων καθώς και της ασφαλούς αποθήκευσης.
- -Έλλειψη διαχωρισμού καθηκόντων στις κρίσιμες υπηρεσιακές μονάδες, π.χ. διεύθυνση προμηθειών, λογιστήριο, ταμείο. Επίσης, οι υπηρετούντες υπάλληλοι πρέπει να εναλλάσσονται ανά τακτά διαστήματα, προκειμένου να αποφεύγεται η απόκτηση οικειότητας με συγκεκριμένους προμηθευτές.
- - Διαπίστωση ότι υπάλληλοι προμηθειών ή αναθετουσών αρχών παρεμβαίνουν σε καθιερωμένες διαδικασίες προμηθειών

Γενικοί Δείκτες πιθανής Διαφθοράς

- Αντικατάσταση προσωπικού σε κρίσιμα πόστα
- Κρίσιμα ηλεκτρονικά ή φυσικά αρχεία λείπουν ή είναι κατεστραμμένα
- -Φωτοαντίγραφα παραστατικών/εγγράφων που είναι διαθέσιμα αντί για τα πρωτότυπα ή είναι χαμηλής ποιότητας, δυσδιάκριτα
- -Περισσότερες επίσημες σφραγίδες της Υπηρεσίας στην κατοχή περισσότερων, ενώ προβλέπεται μόνο μία
- Κωδικός ηλεκτρονικής πιστοποίησης χρήστη για καταχώρηση δεδομένων διαθέσιμος σε περισσότερους υπαλλήλους (πλην του μοναδικού πιστοποιηθέντος).

Γενικοί Δείκτες πιθανής Διαφθοράς

- -Μη συνεπής τήρηση ηλεκτρονικού ή φυσικού πρωτοκόλλου υπηρεσίας ή εγγραφές για «κράτημα» κενών αριθμών πρωτοκόλλου
- -Εγγραφές στο πρωτόκολλο της Υπηρεσίας που καταδεικνύουν ασυνήθιστη οικειότητα σε πελάτες-πολίτες-ιδιώτες

Γενικοί Δείκτες

- Ανεξήγητες καθυστερήσεις προσκόμισης εγγράφων που έχουν ζητηθεί από εσωτερικό/εξωτερικό ελεγκτή.
- -Στοιχεία υπολογιστικά/οικονομικά που ενώ προκύπτουν από τα ηλεκτρονικά αρχεία, εντούτοις δεν μπορούν να υποστηριχθούν από φυσικά αρχεία Υπηρεσίας.
- -Κομβικό προσωπικό μη ικανό / επαρκές / κατάλληλο για την εκτέλεση των ανατεθειμένων σε αυτό καθηκόντων, χωρίς κατάλληλη εκπαίδευση στο αντικείμενο
- Έλλειψη μηχανοργάνωσης Υπηρεσίας,

Δείκτες Απάτης ως προς το Management (Διοίκηση Οργανισμού)

- Απουσία κατάλληλης στάσης της Διοίκησης σχετικά με τη σημαντικότητα του εσωτερικού ελέγχου.
- Έλλειψη πολιτικών και διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου και έλλειψη Κώδικα ηθικής δεοντολογίας, Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας.
- Μη επικοινωνία της Διοίκησης προς το προσωπικό της.
- Η Διοίκηση του Οργανισμού υπόκειται σε λιγότερο αυστηρούς κανόνες, κανονισμούς ή εσωτερικούς ελέγχους σε σχέση με τους λοιπούς υπαλλήλους της οργάνωσης (δηλ. «άλλα μέτρα και άλλα σταθμά»)

Δείκτες ως προς τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών ή εργασίας (1)

Πιθανές ενδείξεις καταχρηστικής χρέωσης (εργατωρών) στο Πρόγραμμα:

- -Ασύμμετρο (υπερβολικό) ποσοστό εργαζομένων εμφανίζονται να εκτελούν υπερωριακή απασχόληση σε συνεχή βάση, εν συγκρίσει με τα ιστορικά στοιχεία του Οργανισμού και την τρέχουσα υπό φυσιολογικές συνθήκες ροή εργασίας.
- -Οι ίδιοι συνεχώς υπάλληλοι εμφανίζονται να εκτελούν υπερωριακή εργασία ή να τους καταβάλλεται αποζημίωση για πρόσθετη απασχόληση

Δείκτες ως προς τις συμβάσεις παροχής εργασίας/απασχόληση (2)

- - Δημόσιος φορέας ή συγκεκριμένοι υπάλληλοι αυτού εμφανίζονται συστηματικά να εξαντλούν το σύνολο (πλαφονάρουν) ή οριακά το σύνολο των διατιθέμενων πιστώσεων ή του πλαφόν των διατιθέμενων ωρών (απασχόλησης ή υπερωρίας)
- -Οι πρόσθετες αποζημιώσεις δεν εμφανίζονται στα εκκαθαριστικά της εφορίας των δικαιούχων
- -Σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ του τί δηλώνουν οι υπάλληλοι αναφορικά με το πραγματικό έργο που εκτελούν ή που εποπτεύονται για να εκτελούν και στις καταγραφές των καρτών ωροσήμενσης εργασίας.

Δείκτες που ευνοούν ή καταδεικνύουν πιθανές Δωροδοκίες / Μίζες από αναδόχους

- Έγγραφα ή παραστατικά που καταδεικνύουν πιθανές πληρωμές προμηθειών, διασκεδάσεων, ταξιδίων, ακριβών δώρων ή δανείων (που ουδέποτε επεστράφησαν) σε υπαλλήλους προμηθειών ή σε κυβερνητικούς αξιωματούχους
- Ενδείξεις πιθανών μη κανονικών πληρωμών και συμβασιοποιήσεων ή αναθέσεων όπως π.χ. αιφνίδιες/αναιτιολόγητες αλλαγές εντολών επιβλέπουσας υπηρεσίας/προισταμένης αρχής, τροποποιήσεις σύμβασης (αλλαγές παραδοτέων, προδιαγραφών κλπ) ή άλλες φαβοριτιστικές συμπεριφορές προς όφελος του εκάστοτε εργολάβου

Δείκτες που ευνοούν ή καταδεικνύουν πιθανές Δωροδοκίες / Μίζες από αναδόχους

- Εξοπλισμός που αν και φαίνεται ως παραδοτέος στην προμήθεια , δεν δύναται να εντοπισθεί κατά τον έλεγχο υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου της προμήθειας.
- Περιγραφή στη σύμβαση υπηρεσιών, οι οποίες δεν είναι δυνατό να προσδιορισθούν κατά την εκτέλεση/υλοποίηση. Αυτό γίνεται συνήθως σε τεχνοκρατικές συμβάσεις, όπως για παράδειγμα υπηρεσίες πληροφορικής που δεν είναι κατανοητό σε όλους εύκολα και οι ορισμοί μπορεί κατ'αρχήν να εμφανίζονται ως εξαιρετικά σύνθετοι, αλλά να μη λένε τίποτα ουσιώδες.

Προσλήψεις συμβασιούχων

- -Μη δημοσίευση των διακηρύξεων για ζήτηση νέου προσωπικού
- -Ύπαρξη βιογραφικών που είναι άσχετα με το έργο που κλήθηκαν να εκτελέσουν οι αντίστοιχοι συμβασιούχοι υπάλληλοι ή τα προσόντα δεν συνάδουν με τα απαιτούμενα προσόντα της προκήρυξης ή της σύμβασης
- -Μη τήρηση της νομιμότητας προσλήψεων (π.χ. μη ύπαρξη αποφάσεων ΠΥΣ, μη έκδοση αποφάσεων από τα όργανα σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό υπηρεσίας κλπ)
- -Πάντοτε ή στην πλειονότητα των περιπτώσεων και σε όλα τα πόστα, εμφανίζονται οι απασχολούμενοι να «πλαφονάρουν» όσον αφορά στις ώρες που απαιτούνται να εργάζονται και ως εκ τούτου να λαμβάνουν πλήρη αποζημίωση. Εξαίρεση αποτελεί περίπτωση εργαζομένου που δούλεψε στο συμβατικό πλαφόν των ωρών και δεν αποζημιώθηκε πλήρως.

Δείκτες Απάτης για Δωροδοκίες/μίζες

► Ανεξήγητα ευνοϊκή αντιμετώπιση από έναν αρμόδιο για τις συμβάσεις υπάλληλο προς ένα αντισυμβαλλόμενο κατά τη διάρκεια ενός χρονικού διαστήματος.

Άλλες «κόκκινες σημαίες»:

- στενές κοινωνικές σχέσεις μεταξύ ενός αρμόδιου για τις συμβάσεις υπαλλήλου και ενός παρόχου υπηρεσιών ή προμηθευτή προϊόντων·
- ανεξήγητη ή ξαφνική βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του αρμόδιου για τις συμβάσεις υπαλλήλου·
- ο αρμόδιος για τις συμβάσεις υπάλληλος έχει μια κρυφή εξωτερική επιχείρηση·
- ο αντισυμβαλλόμενος έχει στον κλάδο τη φήμη ότι πληρώνει μίζες·

Εσωτερική πληροφόρηση-Μη ισόρροπη προσφορά

- Το αρμόδιο για τις συμβάσεις προσωπικό παρέχει σε έναν ευνοούμενο υποψήφιο χρήσιμες εκ των έσω πληροφορίες οι οποίες δεν είναι διαθέσιμες στους άλλους υποψηφίους, (π.χ. ένα ή περισσότερα είδη που περιλαμβάνονται σε μια αίτηση υποβολής προσφορών δεν θα χρησιμοποιηθούν στη σύμβαση (ορισμένα είδη μπορεί επίσης εσκεμμένα να είναι ασαφή ή διφορούμενα, και ο ευνοούμενος υποψήφιος λαμβάνει οδηγίες για το πώς να απαντήσει)).
- Οι πληροφορίες αυτές επιτρέπουν στην ευνοούμενη επιχείρηση:
- να υποβάλει προσφορά με τιμή χαμηλότερη από εκείνη των άλλων προσφερόντων, προσφέροντας πολύ χαμηλή τιμή για το είδος που δεν θα συμπεριληφθεί στην τελική σύμβαση.
- Η μη ισόρροπη προφορά είναι ένα από τα αποτελεσματικότερα συστήματα νόθευσης των προσφορών, δεδομένου ότι η χειραγώγηση δεν είναι τόσο εμφανής όσο στα άλλα δημοφιλή συστήματα, όπως οι αδικαιολόγητες αγορές από μία μόνο πηγή.

Νοθευμένες προδιαγραφές

- Οι δημόσιες προκηρύξεις ενδέχεται να περιέχουν προδιαγραφές που να έχουν καταρτιστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ανταποκρίνονται στα προσόντα ενός συγκεκριμένου προσφέροντος ή τις οποίες μπορεί να ικανοποιήσει μόνο ένας προσφέρων (π.χ. τεχνολογία των πληροφοριών (ΤΠ) και τεχνικές συμβάσεις).
- Υπερβολικά περιοριστικές προδιαγραφές χρησιμοποιούνται για να αποκλειστούν άλλοι προσφέροντες που διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα ή για να δικαιολογηθούν αγορές από μία μόνο πηγή και να αποφευχθεί συνολικά ο ανταγωνισμός

Παραποίηση - «μαγείρεμα» προσφορών/ΔΕΙΚΤΕΣ

- Ύπαρξη καταγγελιών από προσφέροντες.
- πλημμελείς έλεγχοι και ανεπαρκείς διαδικασίες υποβολής προσφορών.
- ενδείξεις αλλαγών στις προσφορές μετά τη λήψη τους
- ακύρωση προσφορών για λάθη.
- ένας υποψήφιος που διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα απορρίπτεται για αμφισβητήσιμους λόγους.
- ο διαγωνισμός για την ανάθεση της σύμβασης δεν επαναλήφθηκε, μολονότι οι προσφορές που ελήφθησαν ήταν λιγότερες από τον ελάχιστο αριθμό προσφορών

Αδικαιολόγητες αναθέσεις σε μια μόνο πηγή/ΔΕΙΚΤΕΣ

- Ελλιπής ή και καθόλου δημοσιότητα διαγωνισμού (προκήρυξη)
- Η πρόσκληση υποβολής προσφορών ταχυδρομήθηκε μόνο σε έναν πάροχο υπηρεσιών.

- **Εντοπισμός πλαστών
εγγράφων στον τομέα των
διαρθρωτικών ενεργειών**

Κόκκινες σημαίες σχετικά με τη μορφή των εγγράφων

- Έγγραφα τα οποία παρεκκλίνουν από τυποποιημένα και γενικώς αποδεκτά υποδείγματα εντύπων πρέπει να αποτελούν αντικείμενο ελέγχου.
- Τιμολόγια ή επιστολές χωρίς λογότυπο της εταιρείας
- Εκτύπωση τιμολογίων σε μη τυποποιημένο έντυπο
- Ορατές διαφορές στο είδος, το μέγεθος, την ευκρίνεια, το χρώμα κ.ο.κ. της γραμματοσειράς του εγγράφου
- Απαλοιφή ή διαγραφή στοιχείων, εξόφληση ποσών χωρίς υπογραφές εξουσιοδοτημένων προσώπων

- Χειρόγραφη συμπλήρωση ποσών χωρίς υπογραφές εξουσιοδοτημένων προσώπων

Κόκκινες σημαίες σχετικά με τη μορφή των εγγράφων

- Πανομοιότυπες υπογραφές προσώπων (ως προς τη μορφή και το μέγεθος) σε διάφορα έγγραφα οι οποίες υποδηλώνουν πιθανή πλαστογράφηση υπό τη μορφή εκτύπωσης με υπολογιστή (σκανάρισμα)
- Διάφορες υπογραφές που έχουν τεθεί ιδιοχείρως με παρόμοιο τρόπο ή από πανομοιότυπο στυλό σε έγγραφα που αφορούν διαφορετικές χρονικές περιόδους

Περιστάσεις

- Η διεύθυνση του αναδόχου είναι η ίδια με τη διεύθυνση υπαλλήλου
- Η διεύθυνση του προμηθευτή ή του δικαιούχου αντιστοιχεί σε διεύθυνση κατοικίας
- Ασυνήθιστος αριθμός πληρωμών προς έναν δικαιούχο ή μία διεύθυνση
- Τιμολόγια και λογαριασμοί που εκδίδονται από φορείς που δεν είναι εγγεγραμμένοι σε μητρώο εμπορικής δραστηριότητας
- Ασυνήθιστες καθυστερήσεις στην προσκόμιση στοιχείων
- Ο δικαιούχος δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα πρωτότυπα έγγραφα όταν του ζητούνται

Έγγραφα υψηλού κινδύνου για πλαστογράφηση σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα

- Ως προς τη συμμόρφωση προς τα κριτήρια συγχρηματοδότησης, είναι πιθανό ορισμένοι υποψήφιοι να σκεφθούν ενδεχόμενο προσκόμισης πλαστού εγγράφου εάν δεν είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις απαιτήσεις.
- Για τον λόγο αυτό, πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή σε λογότυπα, υπογραφές, ημερομηνίες και σφραγίδες που τίθενται στα έγγραφα.

Έγγραφα υψηλού κινδύνου για πλαστογράφηση σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα (2)

- Βεβαιώσεις φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας – τα συγκεκριμένα είδη
- Εγγυητικές Επιστολές (καλής συμμετοχής - καλής εκτέλεσης δημόσιων διαγωνισμών) από τράπεζες/Ταμεία κλπ.

Έγγραφα υψηλού κινδύνου για πλαστογράφηση σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα

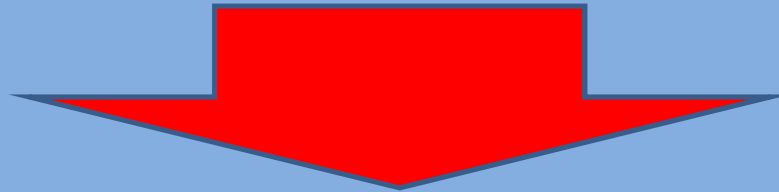
- Αποσπάσματα τραπεζικών λογαριασμών (extraits) : Τυχόν παραποίησησή τους βοηθά να αποδείξει ότι πληροί τις απαιτήσεις σχετικά με τη συγχρηματοδότηση.
- Εντοπισμός μπορεί να αποδειχθεί δύσκολος.
- Εντούτοις, το προσωπικό μπορεί να ελέγξει συνέπεια μεταξύ: 1) ποσού που δηλώνεται στον τραπεζικό λογαριασμό, 2) του δηλωθέντος κύκλου εργασιών και 3) κεφαλαίου της εταιρείας όπως εμφανίζεται στους ισολογισμούς της.

Τομείς υψηλού κινδύνου στην Προμήθεια αγαθών

- Οι τυπικές μορφές απάτης στον εν λόγω τομέα συνίσταται σε:
- μη παράδοση ή μερική παράδοση των προϊόντων,
- προμήθεια προϊόντων χαμηλότερης ποιότητας στη συμφωνηθείσα τιμή ως υψηλότερης ποιότητας,
- προμήθεια μεταχειρισμένων προϊόντων αντί για καινούργια, στην ίδια τιμή.
- Οι εν λόγω τυπικές μορφές απάτης υποστηρίζονται από πλαστά τιμολόγια και, πιθανώς, άλλα έγγραφα.

Τομείς υψηλού κινδύνου-Προμήθεια αγαθών

- Αόριστη περιγραφή των προϊόντων στα τιμολόγια πρέπει να προσελκύει την προσοχή του αρμόδιου υπαλλήλου.

ΕΠΙΤΟΠΙΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Επαλήθευση ύπαρξης προϊόντων, έλεγχος αριθμού σειράς τους (εφόσον διατίθεται), εξέταση απόδειξης προέλευσης των προϊόντων.

Επιτόπιοι έλεγχοι

- ▶ Βασικό εργαλείο για τον εντοπισμό πλαστών εγγράφων.
- ▶ Μέσο επαλήθευσης των ακόλουθων στοιχείων:
 - της ύπαρξης του δικαιούχου και, έως ένα βαθμό,
 - της συνέπειας στοιχείων μεταξύ εγγράφων υποβολής προσφοράς ή εκδήλωσης ενδιαφέροντος και της πραγματικής κατάστασης υποψήφιου αναδόχου ή υλοποίησης έργου/προμήθειας/υπηρεσίας
- κατά πόσον τα αντίγραφα εγγράφων που υποβάλλονται για συγχρηματοδότηση / πληρωμής συνάδουν πλήρως με τα πρωτότυπα έγγραφα του αναδόχου
- εάν οι πληροφορίες που περιέχονται στο πρωτόκολλο αποδοχής και στο τιμολόγιο ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, δηλαδή εάν τα έργα και οι υπηρεσίες παραδόθηκαν πράγματι, όπως δηλώνεται στα έγγραφα.